

Déli Hírlap

FELELŐS SZERKESZTŐ
DR. VUCHETICH ENDRE

BÁNSÁGI
MAGYAR NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
SZENTGYURGY-TÉR 4. TEL. 2-52

A harc

kezdődött nyíltan is a nemzeti parasztközpontokban és ami eddig a kulisszák mögött forrt és kavargott, az mindannyiunk szeme előtt folytatódik. Boila Zászlás hajtotta el azt a bizonyos nagy közműről nem tudni, hol áll meg, kit olyan talál meg. Mert igaz ugyan, hogy a kormány, amely Maniu védelmében íródott, elhárította a kormány, de éppen az elzárta az ez a ténye kavarta olyan ma-ra a politika hullámai, melyek elnyeltek fenyegetik nemcsak a kormányt, hanem a pártját is. Annak az erupciónak földtani moráját, mely most kitört, már négy év óta hallották a politika geológusai. Tévdenes lenne és a helyzet teljes felismerésére vallana azt hinni, hogy a bomlás a Skoda-ügy miatt következett be. Ez csak siettetett, mint ahogy a világháború végén Ferdinándék meggyilkolása nélkül is később ugyan, de kitört volna. A nemzeti pártban — ezt már évek előtt megjósoltuk — a bomlás processzusa akkor kezdődött, amikor a transzilyanizmus gondolatát feladva, pártpolitikai vérkeringésbe belekapcsolta a parasztpárt regáti erkölcset. Ezek a minden faji rokonságot elvető és egymástól idegen vértességek a tudtak összekeveredni, mint ahogy az át és körték akármennyi ideig keverünk, az mindig csak alma és körte marad. A parasztpárttal való fúziójával lefert az az utról, mely létezését képezte és a többi viszálykodások magvát hintette el. A programatikusan áldozatok után következtek a személyi áldozatok. És ezek nem a tisztelet pusztították, hanem az év taván a vezért követelték. Maniu félreállt a szentimentális okok vissza is tartották meg attól, hogy nyíltan vállalja a felelősséget, a párt és vezér utjai véglegesítették. A kormány kifelé még hirdette, hogy a pártban teljes az egység, de a nyilatkozatok azokat is meggyőzték, hogy baj van, akik ezt már előbb nem látták volna észre. Jött a Skoda-ügy, amely minden politikai vonatkozásával. Most Maniu sem hallgatható, mert ezuttal csak politikai reputációjáról volt szó, nem a becsületéről. Ennek a becsületnek védelmében megjelent egy röpirat, melyben a kormány ellen irányult. A röpiratot a párt hivatalos lapjának főszerkesztője írta és a kormány elkobozta. Ezzel tiltás nélkül kerültek egymással szembe eddigi esendes ellenfelek. A röpirat szerzője ugyan még nem lépett ki a pártból, de a főszerkesztői tisztségéről mondott le ezt a formalitást a kormányelnök nyilvánvalólag úgy fogja elintézni, hogy lát a történet után kizárják a pártból. A valószínűleg ezt akarja, mert helyi előnyököt biztosít számára abban a pártban, amelynek megindítását a párt vezetői a párt érdekében nyíltan bejelentették. Akik a pártkereteket eddig becsülettel tartották, ezután kívülről feszültség nélkül ostromolhatják az egység gerpedeztetett falait. Hogy ez sikerrel kegyel, nem lehet kétséges, mert ha Maniu előre nem is áll a mozgalom élére, az az ő mögött azonban az ő személye áll. Maniu neve nagy vonzóerőt gyakorol a tömegre ma is és bizonyos, hogy mindazok, akik vagy a kormányprogram vagy egyéni ambícióik kielégíthetlensége miatt, az elégedetlenség táborát alkották, csatlakozni fognak hozzá. És rokonszenvvel kísérik a megújulást az ifjak is, akik elől az öregek elhárították az érvényesülés útját. A kor-

Inog a kormány a Maniu-Boila ügy miatt

*Nyíltan a kormány ellen foglalnak állást az erdélyi képviselők — Boilát kizárják a kormánypártból
Miniszteri értekezlet a szalonkocsiban*

Vaida kihallgatáson a királynál

Zajlik a politikai élet és ha Vaida miniszterelnök még tegnap délben azt mondta az újságíróknak, mikor a királyhoz ment kihallgatásra, hogy fluctuat, nec mergitur — hullámoz, de el nem merül —, annyi bizonyos, hogy a kormány a krízis legkomolyabb óráit éli át. A régóta lappangó, de a Skoda-ügynek perével kapcsolatban nyíltan kibombant ellentétek Maniu és pártjai, valamint a kormány és hívei között, olyan hangulatot teremtettek, amelyben számoltak a Vaida-kormány lemondásával is.

Ez a hír egyelőre korainak bizonyult, mert a kormány továbbra is megmarad helyén, bár helyzete nem olyan szilárd, mint azt még legutóbb is hangoztatták. A Boila-féle röpirat alaposan felkavarta a szervenélveket és a legrovidebb időn belül eldőlt, hogy kik azok, akik azonosítják magukat Maniuvval és kik azok, akik továbbra is kitartanak a kormány mellett.

Készenlétben az ellenzék a hatalom átvételére

Badacsonyban állandóan folynak a tanácskozások Maniu és bizalmas pártbívei között. Maniu, aki eddig esendesíteni igyekezett az elégedetleneket, most már szabad folyást enged annak az áramlatnak, mely a kormányval szemben a legrovidebb kritika álláspontjára helyezkedik.

Az ellenzék körében a legnagyobb figyelemmel kísérik a nemzeti parasztpárt erdélyi frakciójának küzdelmét, mely most élet-halálra megy és egyesek nagy reményeket fűznek ehhez a harchoz. Ducea tegnap a fővárosba érkezett és érintkezést keresett pártja vezető tagjaival, hogy velük a helyzetet megvitassák. Az olíberálisok táborában biznak benne, hogy

mánynak tehát egy erős és kíméletlen ellenzékkel kell számolnia a parlamentben is. Ez az oka annak, hogy a törvényhozás két házának összehívását csak novemberre tervezik. Hogy addigra sikerül-e az utból elhárítani a sima és nyugodt kormányzás összes akadályait, legalább is problémátikus. A kormányban azonban nemcsak ilyen

mellett. Tegnap olyan hírek terjedtek az erdélyi politikai körökben, hogy

huszonöt képviselő, akik a kormánypártnak tagjai, kijelentették, hogy csatlakoznak Boila akciójához, mely arra irányul, hogy a Vaida-kormányt megbuktassa

és a pártban is tiszta helyzetet teremtsen. Ebbe a mozgalomba szervesen kapcsolódik bele az a nyílt levél, melyet Pavel Pavel a nemzeti parasztpárt egyik oszlopos tagja intézett a hadügyminiszterhez és amelyet

interpelláció formájában a parlamentben is elő fog terjeszteni. Az interpellációban pontokba foglalja azokat a vádakat, melyeket a Zelenszky-ügy tárgyalása során részben Maniu, részben a hadsereg egyes tagjai ellen hangoztattak és követeli a legszigorúbb vizsgálat megindítását.

a körülmények most már kényszeríteni fogják Ducát a Bratianu György pártjával való béke helyreállítására,

mert ez biztosítaná a kormányképességet.

Közben Vaida tegnap reggel fia társaságában Szinájába érkezett, ahol találkozott Angelescu nemzeti bankkormányzóval, Madgearu Virgil pénzügyminiszterrel, Mirto közlekedésügyi miniszterrel és Tile a miniszterelnök-ségi alminiszterrel. Szalonkocsijában értekezletet tartott velük és ezenközben érkezett meg Dumitrescu Puiu, a király magántitkára, aki közvetítette a király meghívását Vaida miniszterelnöknek a déli kihallgatásra.

Vaida tizenkét órakor ment a Peles-kas-

télyba és utközben újságírók rohamozták meg, akik érdeklődtek nála a kormány helyzete felől. Vaida az ő megszokott mosolyával válaszolta:

— A kérdésekre azt válaszolhatom, ami Páris cimere fölött szallagon áll: Fluctuat, nec mergitur! Hullámoz, de el nem merül! Nemesak a kormány, hanem az ország is ezt tartja szem előtt. A kormány bukásáról szó sincsen.

Vaida Sándor miniszterelnök tegnap délben pontosan tizenkét órakor jelent meg a Peles-kastélyban, ahol I. Lasievici tábornok udvari marsall fogadta. Puiu Dumitrescu, a király magántitkára jelentette azután az uralkodónak a miniszterelnök megérkezését.

A király nyomban magához kéréte Vaidát és megkezdődött az audiencia. A kihallgatás egy óra hosszáig tartott és utána a király Vaidával együtt átment az ebédlőbe, ahol ebédhez ültek.

A miniszterelnök még a késő délutáni órákban is a kastélyban volt.

Madgearu Virgil pénzügyminiszter, aki Vaidának a Peles-kastélyból való távozása után néhány percig beszélt a miniszterelnökkel, Szinájából elutazott és este megérkezett a fővárosba. Jövetelének híre egy csomó politikus és újságíró várakozott a pályaudvaron, akik a pénzügyminisztert kérdésekkel ostromolták meg. Madgearu mindössze ennyit jelentett ki:

— A helyzet tisztázódott és pedig kedvező módon.

Vaida miniszterelnök csak ma délelőtt érkezett a fővárosba és így a tervezett minisztertanácsra csak ma estére kerül valószínűleg sor.

belső politikai bajokkal kell megküzdenie, hanem súlyosabb dolgokkal is. A külföldi hitelezők komolyan haragszanak és tárgyalni sem hajlandók engedelményekről, míg a transzfermoratóriumot vissza nem vonja. A belső és külső nehézségek egyenlők a kormány bukásával. Hogy ez a valóságban még nem következett be, annak oka az el-

lenzéki pártok gyengeségében rejlik. A kulisszák mögött azonban forr és kavargó a politika katlanja és máror-holnapra olyan meglepetések történhetnek, amelyekre a kormány csak akkor fog felkészülni, amikor már saját maga tul lesz a kormányhatalomnak ma már-már elmosódó határvo-nalán.

Ne mondja senki önmagáról, hogy jó magyar mert igazán jó magyar az, akiről azt mások mondják

A Magyar Párt bányászati tagozatának nagy intézőbizottsága vasárnap délelőtt tartotta meg a temesvári Magyar Háza nagytermében évi rendes közgyűlését. Ungár Adolf dr. alelnök nyitotta meg a közgyűlést és a jegyzőkönyv vezetésére Pál György dr. főtitkár, hitelesítésére pedig Császár Nándor dr. és Kupcsó Pál intézőbizottsági tagokat jelölte ki, azután elmondotta elnöki beszédét. Tisztában vagyunk vele, — mondotta — hogy kisebbségi sorsunkban szükség van gazdasági, politikai és kulturális együttműködésre, szükség van lelki összefogásra. Az összefogásnak nemcsak külsőnek, hanem belsőnek is kell lennie. Az eredményekkel nem vagyunk mindenben megelégedve, azonban ez nem tőlünk függ, hanem közrejátszanak azok a tényezők, amelyek munkánkat akadályozni, hátráltatni, gyengíteni igyekeznek. Folytatnunk kell a magyarság szervezkedését, amely nincsen befejezve mindaddig, amíg egyetlen magyar is van, aki nem tagja a Magyar Pártnak. Megelégedéssel látjuk, hogy a magyar ifjuság tömött sorokban szervezkedik és résztvesz a magyar munkában.

Aldozatos szeretetre van szükség magyar testvéreink részéről. Ne mondja senki magáról, hogy jó magyar, mert igazán jó magyar az, akiről azt mások mondják.

Akkor is legyen magyar a magyar, ha abból kára van, vagy, ha áldozatot kell hozni, hogy abból a közösség sorsa jobbra forduljon. Ezért szükséges, hogy a szervezkedés és a munka az eddiginél is intenzívebb legyen.

Azután áttért a kulturális kérdésekre. Beszélte a magyar gyermekek anyanyelven való oktatásának szükségességéről és rámutatott azokra az eredményekre, amelyeket a magyarság a magyar iskolák anyagi támogatása érdekében a városonál és a vármegyénél elért. Gazdasági téren a magyarság helyzete igen sajnálatraméltó. A magyar kisközösségek, akik a földkiszajátítások következtében közel jutottak a végpusztuláshoz, a pártvezetőség és a Bányászati Magyar Gazdasági Egyesület buzdítása folytán kezdene áttermeni új termelési ágakra, amelyek az eddigi gabonatermelés helyett gazdaságosabbak.

A munkanélküliség is elsősorban a magyar kisebbséget sújtja és azért a vezetőség mindenkori arra törekedett, hogy a magyar munkások részére munkakalkulációkat szerezzen

és a pártiroda munkaközvetítést is végez. A vidéken elszórt magyarsággal a bányászati központ élénk kapcsolatot tart fenn.

A helyesléssel fogadott elnöki megnyitó után Pál György dr. főtitkár terjesztette elő évi jelentését. Ebben beszámolt a tagozat egy évi munkájáról. A tagok gyűjtése serényen folyik. Sajnos, a vidéken egyes fűszolga-bírák és csendőrmesterek még mindig nehézségeket támasztanak a tagozatok működésére és nem egyszer meghurcoltatásban részesítenek ártatlan embereket. A főtitkári jelentés kiter arra is, hogy a vármegye részéről nem ta-

pasztalható a magyarsággal szemben a legkedvezőbb bánásmód, a magyar érdekek ügyek elintézését mellőzik és a magyarság jogos kívánságait a legtöbb esetben elutasítják.

A jelentés azután sorra emlékezik meg a temesvári és a nagyobb vidéki tagozatok munkájáról. Ismerteti a bevált szakelőadói rendszert, valamint a Magyar Ház érdekében megindított mozgalmat is.

Bogm a Miklós főpénztáros pénztári és Lőrincz István ellenőri jelentése után a közgyűlés az összes jelentéseket tudomásul vette. Az elnöki tanácsnak

Kiegészítették új tagokkal az intézőbizottságot

A nagy intézőbizottságot a következő új tagokkal egészítették ki: Temesvárról Kun Ferenc dr., Schiff Béla, Mihályffy Béla, Mihalicz István dr., Fehér Kristóf dr., Imecs Lajos, Freund Márk dr., Placsintár Kristóf, Tury György, Sztanics Géza, Arvay Rezső, Hollinger József, Héber Mátyás, Nüssel Aladár, Winkler József, Takács András dr., Várossy Kálmán, Rosenzweig Jakab, ifj. Baja András, Stóhr János, Kekez Milán, Németh Károly, Borbély István, Német János, Csapó Sándor, Ördög István, Oberst József, Tivadar László, Ferenczy László, Reiter Elemér, Bauer

Számonkérő széket kell létesíteni

Szathmáry Lajos dr. az oravicai tagozat elnöke javasolja,

létesítsen a tagozat számonkérő széket, amely felelősségre vonja azokat a vidéki altagozatokat, amelyek nem végezték lelkiismeretes munkát.

Javasolja továbbá, hogy azokban a községekben, ahol nincsen sem felekezeti,

Az ifjuság bekapcsolása a magyar munkába

Bécski Dezső ifjusági tagozati elnök az ifjuságnak a magyar munkába való bekapcsolásáról, Ördög István pedig az ifjuság testnevelésének szükségességéről beszélt. Arvay Rezső, Ritter Károly és Bácsó István rövid felszólalásai után Pámer Ferenc felhívta a vezetőség figyelmét arra, hogy a Bessenyei-telepen százhusz magyar gyermek van iskola nélkül. Ungár Adolf dr. alelnök közölte, hogy a tagozat már megindította az eljárást annak érdekében, hogy a Bessenyei-telepi állami iskolában magyar tagozat létesüljön.

Fogarassy Albert, a Magyar Párt

Leles jubileumi ünnep keretében ment végbe Lugoson több öreg és érdemes tűzoltó kitüntetése

Leles ünnep zajlott le Lugoson, ahol vasárnap ülte meg hatvan éves fennállásának jubileumát az önkéntes tűzoltóság és ünnepelte negyven esztendő óta működését Frühwald Lajos főparancsnok. A kettős jubileummal kapcsolatban tartotta meg évi közgyűlését a bányászati önkéntes tűzoltóegyesületek szövetsége. A tűzoltónapra a Bányász minden részéről gyülekeztek a kiküldöttek, akiket fényes fogadtatás-

íresedésben levő két helyére megválasztották Tóth Gyulát Lugosról és Bécski Dezső ifjusági tagozati elnököt. Tekintettel arra, hogy

az elnöki tanácsban elvesztik tagságukat azok, akik három egymást követő ülésen nem vesznek részt,

kijelölték azokat, akiket az így megüresedő rendes tagsági helyekre behívják. Ezek a következők: Kubán Endre, aki eddig az elnöki tanács kooptált tagja volt, Takács Kálmán, Teleki Endre dr., id. Baja András, Tóth Benjámán és Keresztes József református lelkész.

György, Zahner László, Geröffy Jenő, Földváry Győző, Lippáról Ladányi Fernc dr., Szász Ferenc, Kajdy László, Majláthfalváról Zaboizsky József, Zserai Mátyás, Nagyszentmiklósról Csiki Mihály, Perjámosról Abramovicz Nándor, Ujkisodáról Bodács Gyula, Kovács Dezső, Ujszenteseről Szilágyi Imre, Végvárról Orth Imre, Demeter Domokos, Lehocz József, Szapáryfalváról id. Osgyan István, Resicáról Fehér Jenő, Feregyházról Miklós Ferenc, Lugosról Rajkovicz György.

sem állami magyar tannyelvű iskola, létesítsenek vasárnapi iskolát, amelyben a gyermekeket magyar írás-olvasásra, magyar irodalomra és a magyar mult nagyságainak ismeretére tanítsák.

Tóth Gyula kifejtette, hogy a Bányászati magyarsága mindenkor megőrzi a párt-egységet és ahhoz ragaszkodik, de a munka érdekében szükségesnek tartja a bírálatot is.

nagyenyedi tagozatának elnöke, aki rokoni látogatáson időzik Temesvárott és mint vendég vett részt a közgyűlésen, elismeréssel szölt arról a magyar munkáról, amely a Bányászban folyik. Ungár Adolf dr. alelnök köszönetet mondott a közgyűlés résztvevőinek és a magyarságra Isten áldását kérve, a közgyűlést berekesztette.

A nagy intézőbizottság közgyűlésevel kapcsolatban délután az erzsébetvárosi Novotny-vendéglőben sikerült népiünnepély volt, amely a hűvös idő ellenére is meleg hangulatban folyt le. Az ünnepélyt este vidám táncmulatság zárta be.

ban részesítették. Szombaton este a tűzoltók fátylász szerénádokat adtak Olariu Titusz dr. vármegyei prefektusnak, Bireescu Sándor dr. polgármesternek, valamint Frühwald Lajos tűzoltófőparancsnoknak. A szerénádok után a Concordia-teremben ismerkedési est volt.

Vasárnap reggel zenés ébresztő hívására gyülekeztek a tűzoltók a Concordia-vendéglőben, ahonnan nyolc órakor a

Szeptember 5-től a

Capitolban

Letört szárnyak

Nagy beszélő film, az aviatikusok életéből.

A főszerepekben:

Charles Farrell
Madge Evans

Kiegészítéssel:

Párisi éjszakák

és

F O X-Paramount-hirdető

Előadások: 6 és 9 órakor

különböző templomokba vonultak ismét tiszteletre. Tizenegy órakor a népközlönyben ment végbe az öreg tűzoltók kitüntetése. Buschmann András dr. szövetségi alelnök szép beszéd kíséretében adta át a negyven évi szolgálati kitüntetést Frühwald Lajos főparancsnoknak, utána Pauck Frigyes dr. szövetségi főfelügyelőnek, Winkelhofer Róly megyei tűzoltósági felügyelőnek, Hausner Jánosnak és Molnár Jánosnak a huszonöt, Kauschitz Józsefnek pedig a negyvenöt évi szolgálati érdeméremet. Ezenkívül kitüntettek még negyvenkilenc tűzoltót, akik öttől harminc évig tagjai a szervezetnek. A kitüntetések kiosztása után díszfelvonulás következett, amelyen ezernél több tűzoltó vett részt. Ezt követte a tűzoltóegyesület díszközgyűlése, amelyen számos üdvözlő beszédet mondottak és Frühwald Lajos főparancsnokot.

Azután a bányászati szövetség tartotta évi közgyűlését. A szövetségbe nyolcvanöt egyesület tartozik negyvenöt száz taggal. Különböző ügyek lefolytattak. Különösen fontos volt a szövetség jövő évi közgyűlését Temesvárt tartják meg. Délben a Concordia-teremben bankett volt, délután pedig a tűzoltók különböző gyakorlatokat mutatottak be.

IDŐJÁRÁS. A meteorológiai intézet jelentése: Élénk széllet és változó felhőzet lett a hőmérséklet lényeges változása nélkül helyenkint kisebb eső és zivatar várható. Temesvárott tegnap felhős volt az időjárás és este esett. Délben a hőmérséklet husz fok meleg volt.

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, kik

Körössy Mihály

nyug. vasutas

temetésén résztvettek, — részvétükkel, virágadományaikkal fájdalomamat enyhíteni óhajtották, — ezuton, mondok halás köszönetet

Goták Miklósné

Csehszlovák politikus a revízióból:

békeszerződéseket a nagyhatalmak alkották és a revízió kérdésében is ők fognak dönteni

Erőbár Lőrinc volt csehszlovák miniszter, aki egyik vezére a csehszlovákiai pártoknak, Trenčínben tartózkodott. Egy budapesti lap munkatársával alkalma volt Srobarral beszélgetést tartani. Kijelentette, hogy minden csehszlovák politikus a legnagyobb bátorsággal óhajtja a magyarokkal. Ez nem szólam, mert a tizenöt esztendő, mely a háború óta eltelt, megmutatta Csehszlovákiának, mint Magyarországnak, hogy a két ország egymásra utalva.

Az elmúlt tizenöt esztendő alatt — mondotta Srobar — már volt egyszer egy pont, amikor nagyon-nagyon közel állottunk egymáshoz, de aztán kompliká-

ciók léptek közbe.

Ma valahogy megint érzem a közelebbi lehetőségeket. Ne legyen köztünk gyűlölet, irigység, áskálódás és bizalmatlanság, cseréljük ki felesleges javainkat.

Srobar aztán magától hozta szóba a revízió kérdését és ezeket mondotta:

— A békeszerződéseket nem mi csináltuk meg, hanem a nagyhatalmak. Ami történt, az az ő akaratuk.

A revízió kérdésében nem a csehszlovákok és a magyarok fognak dönteni, hanem a nagyhatalmak.

Ha ők úgy találják, hogy a mai helyzetet fenn kell tartani, akkor ez ellen nincs appellátá. De ha ők úgy látják, hogy a

térképet meg kell változtatni, akkor az minden tiltakozás ellenére megtörténik. Az emberek mindenütt tulsokat politizálnak helyett, hogy dolgoznának. Mindenütt tulteng a nacionalizmus. A legösszentebben mondom: rajtunk nem múlik. Mi bármely pillanatban szívesen leülünk tárgyalni, készséggel nyújtjuk baráti jobbunkat, de egyelőre kapcsoljuk ki a politikát és maradunk csak gazdasági kérdéseknél.

Srobar a beszélgetés végén újból hangsúlyozta, hogy a revízió a nagyhatalmak ügye.

A döntés joga és felelőssége, Európa politikai kérdésében a nagyhatalmakat illeti meg.

A magyar nemzeti szocialisták küldöttsége szintén megjelent a nürnbergi kongresszuson

A németországi nemzeti szocialisták kongresszusa véget ért. Nürnberg, mely napokon keresztül embertömegtől hemzsegett, most ismét éli a vidéki városok egyszerű életét. Vasárnap reggel Németország minden részéből jöttek még a rohamosztagok csoportjai, melyek résztvegyenek a nagy felvonulá-

országot nyomasztó helyzetéből, azért minden német kötelessége őt követni.

A nürnbergi nemzeti szocialista kongresszuson a magyar nemzeti szocialistákat Rác vezetésével küldöttség képviselte.

Rác a német laptudósítók előtt kijelentette, hogy Hitler beszéde és a nagyszemű felvonulás mély benyomást gyakorolt rá és azon lesz, hogy a magyar nemzeti szocialistáknak elmondja mindazt, amit Nürnbergben hallott és látott.

Nemzete ellen cselekszik az a kisebbségi szülő aki gyermekét nem kisebbségi iskolába járatja

Most kezdődik meg az elemi iskolában az új tanév. A szülők a kis embercsemetéket elviszik az iskolába beiratni, hogy ott megtanulják az írás-olvasást és a többi tudást, amire később szerzendő tudományuk épülni fog. Nagyon fontos az, hogy a szülőnek gondja legyen arra, hogy gyermeke az anyanyelvén részesüljön az elemi oktatásban. Az anyanyelven tanulja meg a gyermek legkönnyebben az elemi tudást. Az anyanyelven való elemi oktatás egyik erős eszköze annak, hogy a kisebbségi gyermek később erős legyen a maga nemzetiségi érzésében. Azért nemcsak gyermeke, hanem nemzete ellen is cselekszik az a kisebbségi szülő, aki elemi iskolás fiát, vagy leányát nem kisebbségi tantervű elemi iskolába iratja. Szükséges, hogy minden elemista tanuló szeptember 10-ig beírassanak, hogy az osztályok

beosztása idejében megejthető legyen. A magyar szülő vigye gyermekét első sorban felekezeti elemi iskolába, ahol pedig olyan a közelben nincsen, ott a gyermeket az állami elemi iskola magyar tagozatába irassa be. Az elemi iskola első osztályába beiratkozó tanulóknak fel kell mutatni az anyakönyvi kivonatot, de ilyen hiányában a keresztelési emléklap is elegendő. A többi osztályba iratkozó elemistának ott kell jelentkeznie, ahol tavaly is járt. Ha pedig a szülők máshová költöztek, akkor az ott legközelebb fekvő iskolába. Az állami elemi iskolában tandíj nincsen. A felekezeti iskolában csekély tandíjat kénytelenek szedni az iskola fenntartására, ezt a csekély áldozatot azonban minden önzéres és gyermeke jövőjéért sorsát szíven viselő kisebbségi szülőnek örömmel kell vállalnia.

Ottó királyfi nyílt levélben elítéli a nemzeti szocialisták erőszakos cselekedeteit

Erli tirol városban néhány hét előtt az osztrák nemzeti szocialisták felgyújtották a színházat, amely porig égett. Az új színház alapkövetelési ünnepe most folyt le és ebből az alkalomból Ottó királyfi a város polgármesteréhez levelet intézett, amelyben kifejti, hogy a világ közvéleménye elítéli a gyújtogatásokat. Erőszakos cselekedetekkel — mondja a levél — Tirolt nem lehet térdre kényszeríteni. Ezt eléggé igazolja a történelem. Régebben a hegytetőkön gyújtott tüzek a haza védelmére hívták a tiroliakat, most pedig az erli színház lángja az, amely Tirol népét független-

ségéért való harcra ösztönzi. Ottó levelet a bécsi lapok az első oldalon közlik. Dollfusz kancellár vasárnap egy népgyűlésen beszédet mondott, amikor kijelentette, hogy Németország és Ausztria között a kibékülésre csak akkor kerülhet sor, ha a németországi nemzeti szocialisták nem avatkoznak többé bele Ausztria belső ügyeibe.

Reiter alsóausztriai tartományi főnök kijelentette, hogy a parlamentet egészen új alapokra fektetik. Azután erőlyesen követelte, hogy Ausztriában vezessék be újra a halálbüntetést.

Jelentettük, hogy nyolc bécsi tanár

Vegyének mentősorsjegyeket Főnyeremény 250.000 lei

sok kisebb nyeremény mellett.
Huzás 1933 december 10-én
a városháza tanácstermében.
1 sorsjegy 50 lei 1 sorsjegy 50 lei

Berlinben röpiratot adott ki, amelyben állást foglalt Dollfusz kancellár politikája ellen és sürgette a Németországhoz való csatlakozást. Bécsi híradás szerint a nyolc tanár ellen eljárás indul és valószínű, hogy valamennyit felmentik állásától.

Abay Leó

A temesvári bírói kar egyik közbecsülésben álló régi tagját ragadta el a halál. Abay Leó, nyugalmazott kuriai bíró, hetvenhat esztendőskorában hirtelen meghalt. Vele a háború előtti Temesvár egyik jellegzetes, népszerű alakja tűnt el örökre. Abay Leó Nagyváradon született és huszonhárom évvel ezelőtt került a temesvári királyi ítélőtáblához. A büntetőügyek referense volt és mindenkor kiváló judiciumról tett bizonyosságot. Tíz év előtt ment nyugalmába és a legnagyobb visszavonultságban élt. Az elhunyt agglegény volt és csak a legszűkebb baráti körben fordult meg. Abay Leó még a régi bírói gárdához tartozott és elismert jogászai képzettséggel rendelkezett. Rokonai nincsenek és csak néhány jóbarátja gyászolja, köztük Schweiger Béla dr., aki az elhunyt végrendeletének végrehajtója. Temetése ma délután három órakor a józsefvárosi temető kápolnájából megy végbe.

Népgyűlés

szögezte le a Besenyey-telep kivánságait

Az erzsébetvárosi szülők és a Besenyey-telep lakosai vasárnap délután a Sárgarigó-vendéglőben népgyűlést tartottak. Gropsian Mihály volt szenátor, aki a gyűlésen elnökölt, ezekben a szavakban szögezte le a megjelentek követeléseit: a város építse ki a villamos vasutat a Besenyey-telepig, köveztesse ki az utcákat és gondoskodjék a közbiztonságról azzal, hogy ennek a városrészenek rendőrséget ad. Ezeket a kivánságokat fejtették részletesen Hügél Ferenc városi tanács tag, Pámer Ferenc, Kószó István, Horváth András, Dietrich Emil, Botta kapitány, Jusky Károly és mások. Azután kimondták, hogy kedden délután küldöttségileg járulnak a városházára és kérni fogják ezeknek a kivánságoknak teljesítését. A mozgalom irányítására állandó bizottságot választottak, amelynek elnöke Gropsian Mihály dr., alelnöke Feiler Miklós dr., titkára Botta Oktávián, tagjai Deac Gyula vezérfelügyelő, Dietrich Emil nyugalmazott postafelügyelő, Jusky Károly, Crisan János, Stupariu Emil dr., Hügel Ferenc, Widmann Pál, Korpavits József, Kómi-ives István, Simon Ferenc és Bambach Károly.

„Interin“

a belügyminisztérium által engedélyezett **magán-detektív és tudakozódó-iroda**

Belváros, Jenőherceg-utca 1. Telefon 9-30
Nyomoz és megfigyel a legdiszkrétebb módon, megbízásokat garancia mellett teljesít

Déli Hírlap

Szerkesztőség és kiadóhivatal
BELVÁROS, SZENTGYÖRGYÉS
4. SZÁM

Előfizetési árak:

Romániában: Havonta 70, negyedévre 200, félévre 380, egész évre 750 — lei.
Nyugdíjasok havonta 60, negyedévre 160, félévre 300, egész évre 600 lei fizetnek.

Magyarországon: Havonta 4, negyedévre 10, félévre 20, egész évre 40 pengő.
Magyarországi nyugdíjasok havonta 3, negyedévre 8, félévre 15, egész évre 30 pengőt fizetnek.

Telefon:

3-52, este 10 óra után 14-60
vagy 2-42

A szerkesztésért és kiadásért a főszerkesztő felel.

A „Temesvári Zeitung” nyomda nyomása.

Munkanélküli segély

a város részéről az idei télen nem lesz

Gabor Liviusz dr. főpolgármester közölte a sajtóval, hogy a város ezen a télen nem indítja meg a munkanélküliek segélyezésére irányuló mozgalmát, mint azt az előző esztendőben cselekedte. A város a munkanélkülieknek foglalkozást akar adni és ezért körülbelül száz millió leinyi befektetéssel különböző közmunkákat indít meg, amelyeknél mind-azok, akik valóban akarnak dolgozni, elhelyezkedést találnak. Ezek a közmunkák nem is haladnak olyan ütemben, mint arra szükség volna és pedig azért, mert nem jelentkezik kellő számú munkás. A város ebből azt következteti, hogy a munkanélküliek száma erősen megcsappant. A város különben ezen a télen a munkanélküliek segélyezésének ügyét teljesen a kereskedelmi és iparkamarára, valamint a munkakamarára bizza, mivel maga részéről a közmunkák megindításával szociális kötelezettségének eleget tesz.

Sagovici Sámuel dr. haldoklik. Jelenítettük, hogy Sagovici Sámuel dr. városi főjegyző súlyos betegen fekszik az irgalmasrendi temesvári kórházában. Azóta állapota nagyon rosszabbodott és vasárnap óta eszméletlenül fekszik. Állapota válságos és felépüléséhez kevés a remény. Az egész város polgársága nagy részvétellel érdekli a szenvedő Sagovici Sámuel dr. sorsa iránt.

Gömbös novemberben ellátogat Szófiába. Szófia jelentés szerint Musanov bolgár miniszterelnök közölte a sajtóval, hogy Gömbös magyar miniszterelnök azt a szándékát fejezte ki, hogy novemberben ellátogat Szófiába. A bolgár miniszterelnök kijelentette, hogy örömmel várják Gömböst, aki a bolgár nép szeretett vendége lesz.

Herriot oroszországi tapasztalatai. Herriot volt francia miniszterelnököt, aki többször tanácskozott moszkvai tartózkodása során Litvinov külügyi népbiztossal, Molotov, a népbiztosok tanácsának elnöke kihallgatáson fogadta. Herriot a repülőgyárban megtekintett egy óriási repülőgépet, amelyről azt mondták előtte, hogy azon leszállás nélkül fognak Moszkvából Párisba repülni. Herriot kijelentette, hogy örömmel várják majd a franciák a repülőgépet és ünnepélyesen fogadják.

Első mise. Schuller Antal új-miséis pap, akit Pacha Ágost püspök egy hét előtt részesített a papi szentségben, vasárnap mondotta első miséjét Lovrinban. A manudaktor tisztét Lamoth Gyula szeminariumi prefektuá látta el, az ünnepi beszédet pedig Bittenbinder Mátyas, a Banatia igazgatója mondotta.

A jámbor bakovai gazdát kifosztották a sipisták de nem mert feljelentést tenni, nehogy a cájtungba kerüljön a neve

Az egyik belvárosi korezmában történt. Személyek: egy bakovai jómódu bortermelő és Frant Traján, az itt a piros, ott a piros játék főmatadorja. Ő szokta adni mindig a naiv vidéki gazdát, aki feltűnően sokat nyer, egészen addig, amíg másokat bele nem vonnak a játékba. Akkor már csak a reklamáló áldozat leszerelésére használják az öles Traján páratlan izmait. Szóval, a korcsma egyik sarkában lecsapásra és becsapásra késszen elhelyezkedett a banda több tagja, Traján pedig barna kabátja alól kihuzott ingében jámborul közeledik. Szemjárték a bortermelő felé irányítja. Traján megáll előtte és megszólítja:

— Maga nem hittvási?
— Nem, — válaszolja a meglepett áldozat — én bakovai vagyok.
— Ejnye, de jó, hogy bakovai, ismeri a-t?
— Nálunk nem lakik a faluban ilyen.
— Pedig ő azt mondta nekem, hogy itt lesz és elhozza a bort, amit én venni akartam.

A gazda a bor szóra hegyezni kezdi füleit. Ha borról van szó, itt van már ő.
— Hiszen nekem is van borom, ha kell.

— Jójó, — Traján fölényesen mosolyog — de nekem legalább egy vagon bor kell, legkisebb tétel negyven hektó, amit átvehetek.

— Na, nekem van annyi. Hála Istennek, hogy magával találkoztam, látja, van isteni gondviselés, hogy összehozott

PRÁGAI NEVELŐNŐ VOLT A BŐRÖNDBEN TALÁLT HOLTEST. Jelenítettük, hogy a Kassa—pozsonyi vonaton egy fiúkében bőröndöt találtak, amelyben egy fej és láb nélküli női holtest volt. A pályaudvar ruhatárában most felbontották egy gyanus bőröndöt és abban megtalálták a női test végtagjait is. A detektíveknek annyit sikerült már megállapítani, hogy a meggyilkolt nő egy prágai nevelőnő volt, akinek nevét a nyomozás érdekében titkolják s csak annyit árulnak el, hogy a kezdőbetűi L. és Sch. A gyilkossággal két fiatal embert gyanúsítanak, akiknek nevét szintén nem hozzák nyilvánosságra. A két fiatal embert mindenfelé keresik. Néhány hét előtt hasonló gyilkosság történt és azt hiszik, azt is a két fiatal ember követte el.

* Elemi iskolai magánoktatás. Stefan Kornálné Livia, okleveles tanítónő, szeptember 15-én kezdi meg elemi iskolai előkészítő tanfolyamait. Jelentkezni a tanfolyamokra délelőttönként a TMTE-sportpálya mentén Strada Peles 7. szám alatt.

Hazaszállítják a lezuhant olasz repülő holttestét. Világosra nagy részvét nyilvánult meg Pinedo Francesco mári olasz pilóta iránt, aki szombaton, amikor óceán-repülésre szartolt, repülőgépevel együtt elégett. Mussolini táviratilag utasította Olaszország amerikai követét, hogy Pinedo holttestét államköltségen szállítsa Nápolyba, ahol a kiváló repülőt az olasz nemzet halottjaként fogják eltemetni.

bennünket, — hálálkodik a gazda.

Traján közben leült és egyre a sarok felé pislog, ahol a banda beugrató kártyázásba kezdett.

— Kik azok? — kérdi a boldog bortermelő, akinek egy vagon borát lekötötte Traján valamelyik nemlétező cég nevében.

— Jó ismerős.eim Jöjjön csak közelebb, hadd nézzük meg, hogyan játszanak.

Közelebb mennek. A boldog gazda közben kifzeti a cechet és megmutatja a tárcáját, amelyben hét darab vadonatúj ezres lapul, Traján szeme felvilan és a következő percben már ötszáz leit dob a kártyasztalra. Nyer, ezret dob, nyer, a sváb gazda szeme közben majd kiugrik, amikor a szerencse ekkora szériáját látja. Megpróbálja ő is és egy százat vet az asztalra. Nyer. Ötszázast, nyer, két ezrest, nyer, öt darab ezrest — veszít. Félóra múlva a pénze utolsó fillérig a banda zsebében van. A borközvetítő pedig sehol.

A jelenet Velici Koriolánnál, a bünyűi osztály főnökénél ér véget. A gazda panaszt akar tenni, de moggondolja.

— Nem teszem meg a panaszt, a kakas csipje a gazemberit, hogy beugratott!

— Miért nem tesz feljelentést? — kérdi a főnök.

— Még, hogy bekerüljek a cájtungba és az egész falu mulasson rajtam ...

— Kinek jár kulcs egy bérbenlevő lakáshoz. Král Antal temesvári vasutas a feleségével a józsefvárosi Előtvös-utca 13. szám alatt lakik. Vasárnap az a kellemetlen meglepetés érte, hogy a háziasszony-nak, Borza Józsefnének kulcsa van a lakáshoz. Král Antal ugyanis szeptember elsején felmondta a lakását. Azóta többen is voltak a lakást megnézni és Králné a jelentkezőknek mindig szívesen mutatta meg a lakást. Vasárnap délután a házaspár lepihent. Később úgy tetszett nekik, mintha kopognának. Králné nem akarta férjét felkeltetni és azért nem nyitott ajtót. A háziasszony dörömbölt, majd eltávozott. Nemsokára azután a pihenő házaspár arra ébredt föl, hogy Borza Józsefné három lakásnéző nővel jár a lakásban. Egyszerien saját kulcsával nyitotta ki az ajtót. Mindenestre furcsa, hogy a háztulajdonosnak kulcsa legyen egy bérben levő lakáshoz, ahová akár a lakó távollétében is bármikor beléphet.

— Gyilkos idő Kuba szigetén. Kuba szigetén óriási vihar és szökőár pusztított. Az iféletőnek száztíz halottja és négyszázötven sebesültje van. Cristochei kikötőben a szökőár harmincöt hajót a parthoz vágott és azok mind elpusztultak. Számos ház is elpusztult és a hajléktalankok száma az egész szigeten százezernél több. A nyit tengeren tizennégy hajó a viharban elsüllyedt. A kávéültetvényeket a szökőár a legtöbb helyen teljesen tönkretette.

— Halálozás. Schati József nyugalmazott őrnagy, hetvenöt éves korában elhunyt. Schati, aki a volt osztrák-magyar hadseregben negyvenöt szolgálta év után vált ki, utólag a bécsi hadügy minisztériumban dolgozott. Halálát megszületett Krausz Emma, fiai Schati Rzsó nyugalmazott kapitány és Schi Péter, valamint előkelő rokonsága gyaszolják. Ma délután négy órakor helyzik örök nyugalomra a mehalai temelohaltats kápolnájából.

— Világköri utazó látogatása Búpesten. Winterton angol képviselő, indiai alkirály tegnap Indiából jövet Aponyi Henrik magyar világköri utazóval Budapestre érkezett. Winterton tegnap délután kihallgatáson jelent meg Horthy Miklós kormányzóknál.

— Belgrádi lapok egymás ellen. A belgrádi járásbírószék három napon keresztül tárgyalta egy rágalmazási és becsületsértés pert, amelyet a Politika című napilap szerkesztője indított a Pravda féllapvalos lap szerkesztője ellen. A két lap még a karácsonyi számok tartalma miatt kezdett egymással polémiát és akkor Pravda azt írta a Politikáról, hogy annak minden írás arcátlanúság és az erkölcsi érzék hiányában leledzik. A bíróság büntetnek mondotta ki a rágalmazásban és becsületsértésben Szokics Damiant, a Pravda szerkesztőjét és ezért két hónapi fozháza és tizezer dinár pénzbüntetésre ítélte.

— Levélben jelentette be öngyilkosság egy házaspár. Budapestben tegnap regg Prikler Mór dr. ügyvéd király-utcai lakásán agyonlőtte a feleségét, azután öngyilkosságát követett el. Hátrahagyott becsülevelüket, amelyet mindketten aláírtak az asszony írta. Elmondja benne, hogy férje őt saját kérésére ölte meg. Anyagondjaik lehetetlenné tették számukra életet.

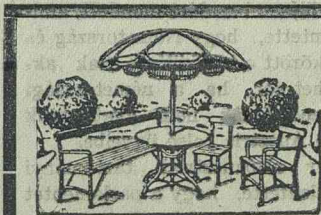
* Román bucsu a Józsefvárosban. A józsefvárosi görög keleti román hitközség vasárnap, szeptember 10-én tartja templombucsját, amelyre különböző szórakozásokat készítenek elő. Mindazok, akik a bucsun sátrakat óhajtanak felállítani szeptember 8-án, a józsefvárosi román kápolnánál jelentkezzenek.

— Erzsébetvárosi magánzó halál. Weinberger Sándor, városi magánzó, hetvenöt éves korában elhunyt. Halálát neje, született Engelman Karola, leánya Blanka és veje, Engendre Károly a Kereskedők Egyesületének titkára gyászolják. Ma délután tízenegy órakor temetik a zsidótemelohaltats házából.

— Misét mondott a Montblanc tetején. A Montblanc tetején most mondták az első szentmisét. Pauli apát nagy fáradtsággal jutott el a négyezernyolcszázhat méter magas csucsra, ahol két deszkából csinált oltárt, amelyet terítendő takart le. Miséje a nemzetek békéjéért és a világ boldogságáért mondta. Pius pápa most apostó áldását küldötte Pauli apátnak.

* Igiána fiúrd és uszoda egész nap nyitva a közönség számára.

* 1712 hasábos új lexikon. A Genius egy kötetes új lexikon a könyvkiadás csodája. A legújabb adatokkal kibővített hatalmas kötet 1712 hasáb, 800 kép, 32 műmelléklettel remek nyersvaszonkötésben, az összes erberi ismeretek tárháza. Az új Genius lexikon most 108 lei Lepage-nál Kolozsvár, büküldve portomentesen.

Kertibutorok

elegáns és olcsó. .: Asztalok, padok, karosszékek, székek és egyéb vasbutorok a legelőnyösebb árban. Prompt ab raktár szállítható. .: Nagy készletek. .: Mintalap és árjegyzék ingyen

M. Bozsák és Fia r-t.

sodronyáru- és vasbutorgyár, Temesvár II., Alsóárok-utca 10
Telefon 3-88. Fióküzlet: Józsefváros, Kossuth Lajos-u. 31 (Bejárati Bem-utca) Telefon 3-88.

Tartóshullám

6-9 hónapi garanciával

J. WALTRICH
fodrásznál

Fő-utca és Kossuth-tér sarkán, 6-os villamos végállomásánál.

TIVOLI M.O.Z.I

LUDWIG SCHATZ és a világhírű vilnai társulat előadja a Feleségem kedvese

című első és egyetlen 100 százalékos zsargon nyelven beszélő és éneklő komédiát
Ez a film a zsidó színjátszás remeke

TÖRTÉNELMI JOG. Ismeretes az a tény, amely a Korall-szigetek miatt és Amerika között kitört. Amerika előzőleg demarsban tiltakozott az eljövő Japán ezeket a szigeteket meg. A japán haditengerészet egy magyar tagja most kijelentette, hogy Japán a Korall-szigetekre történelmi joga az azokról nem mond le, akár tetszik azoknak, akár nem.

Tiltakoznak a nyugdíjasok az adóellen. Az erdélyi és bánági nyugdíjazóvetsége, mint ismeretes, memorandum fordult a kormányhoz és kérte a díjhátralékok sürgős rendezését. Az útra Madgearu Virgil pénzügytervező készpénz helyett adóbonokat adott föl. A nyugdíjasok szövetsége ellen a pénzügyminiszter válaszával és közölte, hogy ebben az ügyben a kiadvány is memorandum fordul, egyben szeptember 17-én délelőtt kilenc órakor a városi városháza tanácstermében országos kongresszust tart, amelyen az önkormányzatok nyugdíjgyűléseinek kiadványait foglalkoztatja az adóbonkossal való fizetés, mint pedig az új nyugdíjtervezete ellen.

Szent az év. Az imádságos Szentóra a szándékára az Ur Jézus halálutasa emlékére szeptember 7-én, csütörtökön este 7-től 8-ig a székesegyházban lesz. Menjünk mindnyájan ezen imádságos órára és vigyük szívünket és imánkat az Istenhez. Szentek és szentek megmenekültek a jök megszenteléséért, a szenvedés nyúlásáért és az összes népek közbéért.

Mi fáj az Univerzumnak! Serban állam kisebbségi miniszter nemrég a Pestli útnak adott interjújában kijelentette, hogy Bukarestben százezer magyar él. Az ungerizmus nem tetszik Serban miniszternek az a nyilatkozata és rásúti, hogy az ungerizmus cselekedet. Kifogásolja az ungerizmus azt is, hogy Serban Mihályt Szentpéteren — ahová különben vakbélirritációja miatt nem ment el — ünnepélyesen akar fogadni.

Budapestre érkezve a Keleti pályaudvarral szemben a Park Nagyszállóban megtalálja kényelmét. Leszállási árak. E lap előfizetőinek 20 százalékos engedmény.

Beiratások a temesvári ipari főiskolán. A temesvári ipari főiskola igazgatója értesíti az érdekelteket, hogy a beiratkozások határideje szeptember 15-éig jár. A főiskola vasipari szakosztályára már egyetlen hallgatót sem vesztek föl, mivel a huszonöt hely már mind betöltve. A faipari szakon még két és a szobrászati szakon még két és fél hely van szabadon.

Lenyelte cipője két sarkát. Csepelen tartóztatták Kalmár Elza gépirónót, aki különböző visszaéléseket és sikkasztásokat követett el. A gépirónót beszállították a pestvidéki ügyészség fogházába. Kalmár Elza letörte cipőjének két egyenként centiméter magas sarkát és azokat lenyelte. Elvetésével sérülésekkel a Rókusrházba szállították.

Der Aufstieg. Románia egyetlen pszichológus tudományos havi folyóirata. Német nyelven megjelenő, okkult tudományokkal foglalkozó lap. Előfizetési díj: egy évre 72 lei, fél évre 36 lei. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Sibiu, Bergasse 3. Szerkesztő Selma Sigerus, ölnér.

A katolikus társadalom hármass feladata iskoláival, saját öntudatával és sajtójával szemben

Szombaton és vasárnap zajlott le Gyergyószentmiklóson az erdélyi és bánági római katolikusok nagygyűlése. A nagygyűlésen Temesvárról Ferch Máttyás apátkanonok mint Pacha Agost püspök megbízottja, Péter Kassovics László szalvatoriánus atya, Matolay Zoltán dr. és Rajka Géza tanár vettek részt.

Az első napon Fiedler István szatmári és nagyváradai püspök ünnepi nagymisért tartott, amelynek keretében Balázs Árpád kanonok mondotta a szentbeszédet. Délelőtt tizenegy órakor kezdődött a diszgyűlés, amelyet Betegh Miklós, a Katolikus Népszövetség elnöke nyitott meg. Hangoztatta, hogy a katolikus iskolák fenntartása, a katolikus öntudat ébrentartása és a katolikus sajtó támogatása, ezek a katolikus társadalom hármass feladata. Csiky János dr. indítványára a nagygyűlés táviratilag üdvözölte a királyt, Pacelli bíborost, a bucaresti nunciaturát, Cisar bucaresti érseket és Gusti kultuszminisztert. Fiedler István a Katolikus Népszövetség hivatásáról mondott nagy beszédet.

A különböző szakosztályok tartották azután gyűléseiket. A kulturális szakosztályban Ferch Máttyás apátkanonok a fele-

kezeti iskolák fontosságáról beszélt és számos gyakorlati tanácsot vetett föl. A szociális szakosztályban a temesvári kiküldöttek közül Rajka Géza beszélt a Katolikus Munkásszövetségről, annak működéséről, eddigi eredményéről. Rámutatott arra, hogy a szövetség a katolikus munkásokat eredményesen vonja el a szélsőséges áramlatoktól. Szombaton este a Laurenczi-templomban nagy műsoros kulturst volt.

Vasárnap délelőtt Majláth Gusztáv Károly tartotta a püspöki nagymisért, majd utána elnököl a második diszgyűlésen. Tiltakozott az ellene emelt és minduntalan ismétlődő irredenta vádak ellen. Kijelentette, hogy az, aki a királynak hűségsküt tett, nem lehet irredenta. Azután bejelentette, hogy Rómába utazik, ahol a Szentszékekkel tárgyalja az erdélyi püspöki szék utódlási jogát. Gyárfás Elemér indítványára kimondták, hogy a jövő évi nagygyűlést Aradon tartják. A temesvári résztvevők közül Matolay Zoltán dr. az erzsébetvárosi hitközség világi elnöke, a katolikus férfi közelesekéről beszélt. Majláth Károly Gusztáv erdélyi püspök zárszavával a nagygyűlés véget ért.

— A főpolgármester szabadságon. Gabor Liviusz dr. főpolgármester most kezd meg több heti szabadságát. Távollétében Nicolaevici Pál dr. alpolgármester fogja helyettesíteni.

— A Magyar Párt ifjúsági tagozata csütörtökön este kilenc órai kezdettel választmányi ülést tart klubhelyiségében (Magyar Ház, III. emelet). A választmány tagjai minél számosabban jelenjenek meg.

— Tíz éves leánya tizhalála. Barladban Craciunescu Elena tiz esztendő leánya a takaréktüzhely körül szorgoskodott, amikor ruhája hirtelen tüzet fogott. Sikoltozására berohant a kertben foglalatokodó anyja, aki letepte gyermekéről az égő ruhát. Azonban a kislány akkorára már olyan súlyos égési sebeket szenvedett, hogy néhány órai kínolódás után meghalt.

* Zongorórákat kezdőknek is jutányos áron ad, Gokler Mici. I. Str. Ungureanu

— Szolgabíró-ság. A szolgabíró-ságot tudvalevőleg a helygyminiszterium megszüntette. A nagykomlósiak állandóan napirenden tartották a kérdést és Baran Koriolán dr. vármegyei prefektus előterjesztést is tett a miniszteriumnak a szolgabíró-ság létesítésére. Az előterjesztés hangsúlyozta, hogy a szolgabíró-ság számára van alkalmas épület a községben, de még újabb költségekbe sem kerül a szolgabíró-ság létesítése, mivel a megfelelő alap már megvan reá. A miniszterium most engedélyezte a szolgabíró-ság felállítását és annak vezetésére Corcea reviziós bizottsági irodafőnök kapott megbízást. Az új szolgabíró-ság körzetéhez Komlós, Lunga, Vizesdia, Grabác, Kisósz és Kiskomlós községek tartoznak.

— A trónörökös Svájcba utazik. Mihály nagyvajda, trónörökös, aki tegnap reggel Konstancából Szinájába érkezett, nemokára Svájcba utazik. Mihály vajda egy hónapig fog tartózkodni édesanyjánál, Elena hercegnőnél. Elutazásának időpontja még nincs megállapítva. Utjára Balanganu ezredes kíséri el.

— A román-orosz közeledés előkészítése. Ionescu Noe saját elhatározásából Oroszországba utazott, hogy ott a román-orosz közeledés ügyében információkat szerezzen. Moszkvában találkozott Herriot volt francia miniszterelnökkel, aki szintén érdeklődik a román-orosz kapcsolatok felvétele érdekében.

— Vasuti művezetők kongresszusa Temesvárott. Temesvárott vasárnap kezdődött meg a vasuti műhelyi művezetők és kocsiellenőrök három napos országos kongresszusa. A kongresszuson számos kiküldött jelent meg az ország minden részéből. A tanácskozások célja a művezetők és kocsiellenőrök különböző ügyeinek megbeszélése. Szolgálati szabályzatukat akként akarják megváltoztatni, hogy az a művezetők függetlenségét a műhelymérnökökkel szemben biztosítsa. A kongresszus elnöke Palici-Brancoveanu.

* Dr. Urbanetz László fogorvos, szabadságáról visszatérve, rendelését újból megkezdte. IV. Bulev. Carol 27. Tel. 4-31.

— Gyilkos villámcsapások. Kisnevűből jelentik, hogy vasárnap Bessarabia számos részén óriási viharok voltak. Darabanti községben Dorosei Rubin kereskedő a villám halálra sújtotta. Lőloja Noua községben a villám agyonűjtötte Stefanescu Mihály tiz éves kisfiút. Zelena községben a villám felgyújtotta Rujju Vasile gazda házát. A házban, amely porig égett, halálát lelta a gazda két gyermeke is.

— Jakabffy Elemér dr. leányának esküvéje. Előkelő esküvő folyt le a legnagyobb csendben a szörénymegyei Zaguzsény községben. Jakabffy Elemér dr. országgyűlési képviselő, az Országos Magyar Párt alelnökének leánya, Mária kötött polgári házasságot Kelz Simon szigetfalusi nagybirtokossal. Az egyházi házasságkötés legközelebb megy végbe.

— Menyasszonyi kelengyét legjobb minőségben eredeti engrosáron vásárolhat Dornhelm Jenő divatruházában I. Börze-utca 2.

— A rulett áldozata. Pletea János, a baneasi ügetőpálya egyik szolgálója, nagyobb pénzösszeget kapott a pálya gondnokságától, hogy tiuzifecskendőt szerezzen be. A fiatalember azonban a Károly-parki rulettasztalnál eljátszotta egész pénzét. Hogy tetteről a pályagondnokság figyelmét elterelje, felgyújtotta a pálya irattárát. Gyujtogatás miatt letartóztatták.

* Dr. Kovács Ödön nőorvos nyári szabadságáról hazaérkezett és újból rendel. Temesvár II., Andrássy-ut 5. Rendel. d. e. 9-10-ig, d. u. 3-5-ig. Telefon 7-10.

— Véres esküvő. Otopani regáti községben vasárnap véres esküvő játszódott le. Searlat János fiatal gazdag legény tartotta esküvőjét Szotia Máriaival, egy falubeli gazdag paraszt leányával. A menyasszony bátyja, Stoica Danila puskát hozott magával, hogy azzal néhány üdvözlést tegyen a levegőbe. Örömben azonban kissé becsipett és ez volt az oka annak, hogy a házba való belépésekor megboltolt a kiiszöbön. A töltött fegyver elsült és a golyó szíven talála a vendégek egyikét, Radu Dumitru községi bírót, aki holtan rogyott össze. Súlyosan megsebesült továbbá Barbu Péterné harminc esztendő asszony és egy kilenc éves pisfiu. Stoica Danilát letartóztatták.

* Bontempelli: Világszép asszony Adria. Bontempelli az új olasz irodalom legnagyobb és legeredetibb regényíró tehetsége, ebben az izgalmas könyvében az önmaga szépségébe szerelmes asszony megrázó tragédiáját írja meg, a belső izzásnak és a szenvedélyek viharzásának pattanásig fokozott feszültségével — egészen egyéni, új zamatu stílusban. Ára füzve 78.— lei, kötve 123.— lei, minden könyvkereskedésben, vagy ahol nincs Lepagena Kolozsvár.

Színház

Magyar előadások. Ma, kedden este kilenc órakor a magyar színtársulat a Nászéjszaka című operettet mutatja be a gyárvárosi sörgyárudvar nyári színpadán. Kedvezően időjárás esetén az előadást a teremben tartják meg. Az előadást csak felnőttek tekinthetik meg. A színtársulat szerdán este kilenc órakor a jászvárosi Forgács-féle nagyteremben a Mosoly országos című operettet adja elő Csermák Lajos felléptével.

Heti műsor:

Kedd este 9 órakor: Nászéjszaka.
Szerda este 9 órakor: Mosoly országos.
Csütörtök és péntek 9 órakor: Kék lámpás. (Operettpremier.)

Közgazdaság

Szabású árumintavásár nyílik meg október második felében Temesvárott és hirdeti majd a bánági ipar és kereskedelem fejlődését

temesvári kereskedelmi és iparkamara előválasztmánya Baltescu János felkérésére tegnap délelőtt ülést tart, amelyen érdekes ügyeket tárgyalnak, orkerült elsősorban a kamara jogi tagjainak beiktatására. Jogszegok Reitter Imre dr. szenátor, Rezső a temesvári tőzsde elnöke, és György, Petculescu Miklós, azeti Bank temesvári fiókjának igazgatója, Lugojeanu Miklós a mezőgazdasági kamara megbízottja és Saranau, a munkakamara igazgatója. A bánági kamara még nem nevezte meg a bírósági kamara még nem nevezte meg a bírósági kamarát, akik szintén jogszerinti tagok a temesvári kamarának. Az igazgatótanács után megerősítette a levelező tagok megválasztását. A kamara tagjai Gabor Liviusz dr. főpolgármester, Balta Koriolán dr., Dima Emil dr., Pancu Pál mérnök, Gazda József, mérnök, Endre Károly, Kohn Sándor, a Viktor dr., Mihalcescu (Oravica), a Kornél dr., Nemes Hugó, Nyiri Popovici Virgil, Stanciu György dr., Zbegan Vazul, Schön Ede, Renkároly (Oravica), Taran Konstantin, a György és Uhrmann Alfréd (Oravica).

A bizottság megalakítása után Ion Re kamara titkár bejelentette, hogy kamara nagyszabású árumintavásárt és mintavásárt, amely valószínűleg október 23-án nyílik meg és nyolc napig tart. A mintavásár és kiállítás jelentős reámutatott arra, hogy a bánági kereskedelem és iparnak 1923 óta nem volt alkalmja, hogy fejlődését a közönségben mutassa. A temesvári árumintavásár kiállítás módját fog nyújtani egy a gyár-

iparnak, mint a kisiparosoknak, hogy teljesíthetőségükről és fejlődésükről bizonyítékkal szolgáljanak. Külön része a kiállításnak az iparművészeti kiállítás, amely első ízben kerül Temesvárotra megrendezésre. A kiállításon különös tekintettel lesznek a kontingentálásra, amely a különböző nehézségek mellett új iparágakat termelt ki a Bánágban. A kiállítás valószínűleg az Autóklub terméiben lesz.

Szapannos Gyula örömmel üdvözölte a mintavásár és kiállítás tervét, csupán azt kérte, hogy gondosan válasszák meg a kiállítás helyiségét. Erre a célra ajánlotta a vásártér közelében levő volt va-gongyárat.

Az igazgatóválasztmány elfogadta a kiállítás tervét és megbizta az igazgatóságot, hogy a kiállítás helyisége érdekében tárgyalásokat folytasson. Azután százezer lei rendkívüli hitelt szavaztak meg a kiállítás és mintavásár költségeinek fedezésére. A költségvetés fedezésére.

A tárgysorozat következő pontja a kamarai tisztviselők segélyalapjára vonatkozó szabályzat megváltoztatása volt. Jon Grigore előterjesztésére kimondták, hogy a kamara a segélyalap javára minden évben bizonyos összeget tartalékol, amely azonban nem haladhatja meg a tisztviselők egyhónapi fizetését. Ugyancsak elhatározták, hogy felállítják a kamara keretében a statisztikai hivatalt.

A temesvári kisiparosok indítványt nyújtottak be és a kamara közbenjárását kérték a kamarára vonatkozó törvény olyarány megváltoztatására, hogy a kamara kisipari osztályt állíthasson fel.

Baltescu János dr. elnök kifejtette, a kamara mindent el fog követni, hogy ez a terv megvalósuljon.

Kabos Armin indítványában az államnyomda konkurenciájával foglalkozott. Kifejtette, hogy az államnak nem lehet célja az adóalanyok gyöngítése, de mégis ezt lehet kiolvasni abból a rendeletről, amely szerint a közhivatalok, csak az állami nyomdákban rendelhetik meg szükséges nyomtatványukat. Kérte a kamarát, járjon közbe, hogy a nyomdaipar az állam versenyétől megszabaduljon. A kamara elhatározta, hogy ebben az ügyben memorandummal fordul a minisztériumhoz.

Groszmann Antal kérte a kamarát, hogy intervencionáljon a tornának a kereskedelmi iskola tanrendjébe való felvétele érdekében.

MEGERKEZTEK AZ ELSŐ ADÓBONOK. A temesvári pénzügyigazgatóság tegnap érkeztek meg az első adóbonok, a Brück testvérek temesvári cég nevére, amelynek 230.000 leies követelése volt a hadsereggel szemben. A törlesztési pénztár ezt az összeget az adóbonokkal teljes egészében kiegyenlítette. Valószínűleg tartják, hogy most már naponta fognak ilyen bonok Temesvárra érkezni.

Tartsa szem előtt,
hogy mindenkor
óra, ékszer, jegygyűrű
ezüst ajándéktárgyak a legolcsóbbak

IRITZ ékszerésznél
I., Mercy-utca 4.

A temesvári gabonátözsde tegnap hozott üzletkötéseket, de az árak nem változtak. A piacon mennyiségileg jelentéktelen áru van. Malmok csak szorványosan vásárolnak. A piac hullámlása nem befolyásolta a tőzsde árfolyamait, amelyek változatlanul maradtak az előző hetiek. Buza prompt 305-310 lei, októberre 315 lei, tengeri 160 lei, zab 160, árpa 140 lei, rozs 240 lei, repce 650 lei, káposzta 650 lei, tökmag 580 lei, liszt: 30/70-es kismalmi liszt zsákkal 550, nullás liszt zsákkal 620 lei, négyes kenyérliszt zsákkal 520 lei, lábliszt-zsák nélkül 120 lei, korpá zsák nélkül 80 lei száz kilónként a bánági feladóállomárról.

Ma este iktatják be a munkabírótagjait. A temesvári munkabírótagjait a bíróság ülnökeit, hogy ma, kedden este félnyolc órakor iktatja be Tudor államtitkár a munkabírótagjait hivatalukba. Kéri, hogy az összes ülnökök pontosan jelenjenek meg a munkakamara nagytermében.

Fizetésképtelen a színajai kaszinó. Több hitelező csődkérelmet nyújtott be az ilfovi törvényszékhez a színajai kaszinó és nagyszálló ellen. A törvényszék szeptember 18-án tárgyalja a kérelmeket.

Iskola- és irattáskákat
legolcsóbban vásárolhat
KLEIN bőröndösnél
kizárólag csak
Belváros, Szentgyörgy-tér 6. sz.

Kezdődik az új cukorkampany. Október elején kezdetét veszi az új cukorkampany. A Fringhián-csoport aradi gyára máris megkezdte a munkát, a giurgiui gyár a hét végén kezd, a többi gyár pedig a hó második felében veszi fel a munkát. Az idei kampanyt alatt 14.000 vagon cukrot fognak a romániai gyárak előállítani.

Két új hid Románia és Bulgária között. Románia és Bulgária között a jövő tavaszon hid épül. A hidat, amelynek tervét Stoica Vazul szófiai román követ vetette fel, Corabia és Sísnon között építik föl. Ugyanakkor, vagy esetleg valamivel később egy másik hid is létesül és pedig Giurgiui és Ruszcsuk között. A két dunai hid célja a Románia és Bulgária közti kereskedelmi kapcsolatok intenzívebbé tétele.

Mozi

Mozik. műsora:

Kedd, szeptember 5.

Apollo-mozi: Megzavart nászut.

Forum-mozi: Buvárhajók előre.

Capitol-mozi: Letört szárnyak.

Tivoli-mozi: Feleségem szeretője.

a körülményt is, hogy hogyan lehetett ez a semmiből támadt ember oly szédítően hatalmas, — utolsó években a cár helyett a cár.

Rasputinnak nem volt iskolája. A munkáért vagy a tanulásért sem rajongott valami nagyon. Inkább lusta volt és henyélő. De, ha aztán szüksége támadt, akkor ezek a pihenő erők a leghihetlenebb teljesítményekre voltak képesek.

Es volt még egy adomány, ami mindennél többet ért. Rasputin olyan mély ismerője volt az emberi léleknek, úgy átlátott ösztönösen mindenkin már első pillanatban, aki a szemébe került, mint egy poháron. Léleklátó volt a legkomolyabb misztikus értelemben. Még a természet is jelzéssel látta el ezt a rendkívüli embert. Homloka fölött egy szarv alaku kinövés volt, mint a mesében az ördögnek, de ő ezt a különösen jellegzetes fejdíszét mindig óvatosan elrejtette, dus hajzatát oda tömörítve a fésűvel, hogy ne lássék belőle semmi.

Fontos dolgokban Rasputin sohasem beszélt sokat. Csak rövid mondatai voltak, amelyeknek vége gyakran félhomályba veszett. Ha azonban minden kötelesség nélkül beszélgetett, akkor egyszerűen elbűvölő tudott lenni és érthetetlen módon annyi mindent tudott vallási és világi dolgokban is, hogy gyakran a püspökök és a leghíresebb teológusok is elcsodálkoztak, honnan szedi ezt a rengeteg ismeretet.

Rasputin zseni volt minden műveletlenség ellenére és el tudta kápráztatni legtudósabb bírálóit is. Ezek után elképzelhetjük, hogy milyen hatással volt a cárra, aki maga volt a gyengesség és a befolyásolhatóság, mikor egy ilyen valóban rejtélyes hatalmu tünnemnyel került szembe.

Miklós tehát felfigyelt. A cárnő is ösztökélte. Hát, ha ez az ember meg tudná gyógyítani a cáreivcsét?! Hiszen, már annyi mindent megpróbáltak. Miért ne lehetne megkísérteni ezt az egyet is. Különösen az udvar asszonyai csínálták a reklámot, verték a dobát a

két nagyhercegnővel és Lochtina asszonnyal az éülkőn. Rasputin páholyból nézte a tilekedést. Neki már újját sem kellett megmozdítania.

Most már a végzet irányította a fejleményeket.

A lavina megindult...

Néhány nap múlva máris közölték vele, a cári pár kívánsága, hogy jöjjön fel a palotába és nézze meg a beteg trónörökösöt.

Még este ott állott a cári négylovas üvegatár a ház előtt és a szibériai muzsik beszállt, hogy elreptesse őt a hatalom és a világhír birtokába.

A csoda

Szegény kis trónörökösnek ismét rettenetes éjszakája volt. Épp előző napon ismét rettenetes erővel ujjult ki baja. Valósággal vért izzadt szegényke agyonkínzott gyermekteste, mint Krisztus a keresztfán. Éjszaka aztán görcsök, ájulások kínozták s most úgy feküdt ott eszméletlenül, kifulva. De már anyja is félig eszméletlen volt tehetetlen fájdalomában. Imádkozni sem tudott már a nemszínő borzalmak közepe. Most ott álltak az ágy körül: a világ legszerencsétlenebb, legnyomorultabb embere, a cár, a kálváriás cárnő és irtózatos szenvedéseiknek egyetlen mindenlátó tanúja, a hűséges Virubova. A nagybeteg már alig lélegzett, óra is kezdett viaszszárgává válni, ugylátszott, beállott az agónia.

Mind a három ember föléje hajolt, már csak mint néma, megtört tanui a megkezdődött haldoklásnak.

Két erős kar középről gyengéden félre tolt a cárt és a cárnőt. Hatalmas óriás állott előttük — Rasputin. Nagy fájdalomuk észre sem vették, mikor belépett az ajtón. A hatalmas ember puha mozdulattal leült a betegágy szélére és végtelen részvétellel nézte a kis félhalott szenvedőt. A másik három önkéntlenül is visszahúzódott a háttérbe, — eljövendő nagy meglepetések szenzációját árasztotta már néma mozdulatlanságában is ez a leigázóan érdekes jelenség.

(Folyt. köv.)

8. folytatás.

(Utányomás tilos.)

közben a két nagyhercegnő sem töltötte tétlenül az időt. Mindenütt szóvá tették Rasputin természetfeletti képességeit, sőt már a cár is felfigyelt. Miklós cárnő nagyon bizalmatlan és ravasz ember volt. Ellenben határtalan respektusa volt olyan emberekkel szemben, akikről azt hitte, hogy titkos erőkre rendelkeznek. Ebben a tekintetben különben értelmű lelkivilága inkább a középkor babonásaihoz volt hasonlító, mint a mai ember lelkületéhez. Így volt az lehetséges, hogy ő, aki különben elzárkózott ugyan mindenkitől, valósággal prédája lehetett a kármán szédelőgöknök, csirkefogóknak, mindenféle csa népségnek.

Ilyen alakok, néha még nyilvánvaló bolondok is, szívesen közeledtek a közelébe, sőt nem ritkán még tiszteletteljes figyelmében vagy kegyeiben is részesítette őket. Ilyen szédelőgök vagy misztikus félbolondok társaságában a cár nagyszerűen érezte magát, bizott bennük, sőt még tanácsaikat is kikérte. Ez volt II. Miklós, az oroszok cárnője, ilyen volt egy kétmillió népsorsának intézője a huszadik század elején.

Hát nem kellett elbukni ezeketán Oroszországnak? Vele szemben pedig most lássuk a szibériai paraszta. Vizsgáljuk meg egy kicsit közelebbről Rasputint és a szemlélődés talán meg fogja magyarázni azt

